

SEV — Højgaard & Schultz...

Vit prenta restina av greinini hjá Tormóði Dahl um SEV og orku o.l. Greinin byrjaði í seinasta Sosiali

skjótt og uppá seg biligt, og — at siggja til og sagt við fyrivarni: Har skaðiligu árinini á umhvørvið eru uppá seg lítill.

Ein tilik útbýgging er »Saksunarkraftverkið« (sjá 2. part í greinaróðini).

Henda útbýgging vil veita umleið 20 mill. kWh um árið, t.v.s. 50% av tí øll okkara vatnkraftverk veita í dag.

Sjálvandi skulu vit projektera og byggja kraftverkið (og øll onnur í framtíðini) sjálvir, tí tað megna vit í dag helst betur enn nakar annar.

Úrskurður

So við og við er tað vorið flest øllum púra greitt, at SEV-skútan nú má broyta kós — ikki 10, 20 ella 30° so sum onkur kanska vil, men 180°. Tað er við hesum sum við svullinum; rötin má eisini dragast út, skal hin sjúki verða frískur aftur. Takið verður tungt, so skurðlækin má vera sterkur.

Tórshavn, september 1982
Tormóður Dahl

Viðmerking

Tað er einki dulsmál at figgjarnevndarformaðurin (og formaðurin í SEV-stýrinum) Ivan Johannesen fyrri umleið 1 ári síðani segði frá til formannin í Ídnaðarfelagnum Guttormur Djurhuus at helt eg ikki uppat at skriva um orku og SEV, so vildu avleiðingarnir verða at figgjarnevndin noktaði at veita stuðul til Ídnaðarstovuna.

Tað havi eg sum kunnugt ikki gjørt, og avleiðingarnar hava eisini verið at figgjarnevndin nú hevur skorið niður jättanina til Ídnaðarstovuna so munandi at stovan helst

verður at steingja til jólar um eingin haldgóð loysn fast. Ídnaðarstovan fær í dag umleið sama stuðul yvir figgjarlógina, sum fyrri 10 árum síðani, tá hon varð stovnað. Í hesum tíðarskeiði er sum kunnugt lónar- og prislegan 3-faldað.

Øll skilja, at orka er ein hin týðningarmesti pallurin undir allari nútímans framleiðslu, og øll vita at hon er dyr. Elorkan í Føroyum er nógv hin dýrasta í Vesturheiminum. eg vildi tí svikt mína skyldu sum Ídnaðarráðgevi, um eg ikki eftir ferumini royndi at visa á loysnir, ið minkaðu um útreiðslurnar á hesum øki, ella segði frá, har eg metti at farið varð fram á ein hátt, ið vildi ført til at orkan varð enn dýrari.

Tað er t.d. ein sannroynd at fyrri føroysku virkin vildi tað samanumtikið havt nógv ferðir størri búskaparligan týðning, at elkostnaðurin lá á umleið somu legu sum í hinum Norðanlondunum enn at t.d. tollurin á ráðveru til ídnaðin (7%) varð avtikin.

Hetta sigi eg ikki fyrri at bera í bótufilaka fyrri tolllóggevuna, men bert sum eitt dømi fyrri at lýsa hvussu týðningarmikil elorkuspurningurin í veruleikanum kann verða í mun til onnur mál, ið ein ofta heldur vera tey týðningarmesti.

At enda hesi orð beinleiðis til tín Ivan Johannesen:

Sum limur og formaður í SEV-stýrinum hevur tú tey seinastu 4–5 árin verið við til á hvørjum ári at veita milliónupphæddir til ráðgevar í Keypmannahavn. Tá er einki óført. Ei

heldur hevur tú t.d. givið gætur, at SEV kanska kundi spart 5–10 mill. kr. ella meira, um arbeidini á Sundi vóru boðin út í fria kapping. Onnur dømi kundi verið nevnd. Men vónandi veitst tú hvør ið skal gjalda hesar mongu milliónir. Tað er føroyski borgarin — gaman í ikki yvir skattarokningina, men elrokningina.

Sum figgjarnevndarformaður er tú altíð fúsar at vilja »spara skattaborgarans pening« og gott er tað. Men hvussu rimar t.d. afturlætni »figgjarnevndararpengapungurin« til Ídnaðarráðgevan í Føroyum við viðopna »SEV-pengapungin« til ráðgevar í Keypmannahavn? — Og hvi letur tú sum figgjarnevndarformaður ikki bara t.d. H&S byggja allar skúlar, leiktarheim, ellisheim o.s.f. eftir rokning, eins tú sum SEV-formaður ger tað við Sunds-verkið og onnur arbeidir?

Fyrri ordans skuld: Hesir viðmerkingar eru ikki Ídnaðarráðgevens, men minir personligu.

Tormóður Dahl

eitt nú um satellitt-navigatiónin ella flúgvandi radarstöðirnar ikki rigga eftir ætlan. Og, leggja teir aftrat, gott er at hava stöðir í landi, tí møguleiga verður neyðugt at herseta oyggjarnar.

Um Løgtingið sigur ja

Tað, sum hesir krigsserfrøingar siga, er, at milliteru installatiónirnar automatiskt gera Føroyar til álpsmál, uttan at Føroyar hava nakran stórvegis hernaðarligan týðning fyrri Nato í dag; Leiklutur Føroya er útspældur av satellittum og flogferum. Eisini fáa vit at vita, at ætlanir eru um at herseta okkum um neyðugt, tó, sjálvandi treytað av, at Føroya Løgting sigur ja. Eg loyvi mær bert at ivast í hesum seinasta, tí, sum øllum kunnugt, hevur eitt samt Løgting fleiri ferðir viðtikið, at hervaldið skal av landinum. Uttan nakað er hent.

Tvørturimóti. Mjorkadalsstöðin verður (er?) nútíðargjerd, uttan at Løgtingið er eftirspurt, og krigsserfrøingar sleppa óátalaðir — væl stuðlaðir av fortalurum úr politisku flokkunum — at propagandera fyrri krigshugsan og ætlanum. At Útvarp Føroya ber boð leiguherranna viðari uttan viðmerkingar, økir bert um effektina av krigspropagandaini.

Samrøðurnar við ovastarnar hjá leiguherrmonnum í Føroyum eru áhugaverdar. Tað er gott, at fólkaflokkurin og mál-gagn tess (sum hevur dómarans stempel fyrri ikki at bera falskan vitnisburð) so mannliga visa stóðu sína. Meiri forvitnisligt er tó at kanna nærri, hvussu krigsserfrøingarnir og lærusveinar teirra vilja hava okkum at hugsa um víðurskiptini millum eystur og vestur, terrorbalansuna og leiklut Føroya í hesum víðfangi. Tað, sum teir m.a. vilja hava okkum at halda, er

1. At Sovjett/ Warszawa-samgongan við vissu ætla at leggja vesturheimin undir seg, spurningurin er bert nær?

2. Nato er bert ein verjuskipan, tó kann hon, undir trýsti frá russum, verða noyðd (treýðugt) at skjóta við skorpum.

3. Skuldi tað versta hent, er ongin neyð. Nato verjur okkum og lovar, at ongi vápn ella herfólk verða sett í land, uttan at Føroya Løgting játta hesum.

Røvarar og politi

Til tað fyrsta er at siga, at hugsunarhátturin aftan fyrri hendan álóphungur hjá Sovjett meiri minnir á, tá børn spæla røvarar og politi, enn veruliga

vitan. Røvararnir (russar) sum teir óndu, og politið (Nato/USA) sum teir góðu. Hetta er milt sagt ein banalisering av søguligu, politisku og búskaparligu stöðuni í heiminum, sum hevur skapt Nato og Warszawasamgonguna, og gevur slikur framferðarháttur ikki lesarunum møguleika at meta um virðið í pástandinum. Fyrri tað næsta, so hevur sjálvur Ronald Reagan mana mytuna um ikki-álpslyndið hjá Nato/USA í jørðina við ætlanum um at náa málið: First strike effect (týna figgindan, áðrenn hann fær svarað aftur) í álópi á Sovjett/ Warszawasamgonguna. Til tað triðja er at siga, at tá ynski okkara, og politiska samtyktin um at fáa hervaldið av landinum í friðartíð ikki verða fylgd, er tað enn minni hugsandi, at tað skuldi hent í einari krigsstöðu.

Greinirnar, ið sipað verður til omanfyr, hava sostatt lítið og onki upp á seg sum upplýsandi tilfar. Ongin kelda verður ávíst, so lesarin kann gera sínar egna metingar, leiguherr-ovastar verða forðir sum sannleiksvitni (og blanda seg samstundis í føroysk politisk víðurskipti), uttan at eitt einasta spurnartekin verður sett við tað, teir siga, hóast upplýsingarnar hjá teimum eru himmalrópandi naivar og mótsigandi. Guð viti, um nakar trýr mær, tá eg sigi, at eg frá sjálvri sendistovuni hjá Sovjett í Danmark havi fingið at vita, at um kriggi skuldi brost-ið á, verður av russum

onki skot loyst av innan fyrri 200 fjórðinga markið hjá Føroyum.

Fjaldi óttin

Tað, sum greinir av hasum slag og líkandi hava sum endamál, er at káva útyvir, at vit eiga at rokna við at vera álpsmál, ikki bert um krigsinitiativ skuldi komið eystanfrá, men tí at vit hava installatiónir á klettunum, sum eru partar av verju/ álpskipanini/ Nato« og harvið bindingar til eina av hernaðarsamgongunum. Eitt annað endamál er at leggja fót fyrri royndunum at skapa eitt ekt medvit millum fólk, um tey økonomisku, politisku og hugsunarligu víðurskiptini, sum eru gróðrabotnurin fyrri kriggi, fólkahatri og fasismu. Eitt fólk, sum ikki hevur eina holla vitan um hesi víðurskipti, sum ikki hevur eina holla vitan um samtíðar- og søgulig víðurskipti, er lætt at stýra politiskt.

Tað, sum greinir sum hasar í fólkafloksmál-gagninum eisini royna, er at birta undir tann fjalda óttan hjá fólk, og við skringivini at leggja ávísar persónar fyrri hatur, tað veri seg kommunistar, svørt, konufólk og friðardyr. Og harvið náa málið: at fjala útyvir, hvaðani hóttanin móti lvinum stavar, avleiða tankarnar frá at ognar sær veruligari vitan, og sostatt fyrri-byrgja, at vit fáa deyðsfellurnar, Nato og loran C av landinum.

Heri Kragestein

»Bint frið meðan eg verji teg«

Hugleiðingar til greinir í Dagblaðnum 14.7., 6.8., 25.8., 1.9. og 8.9. 1982

Nú er tað heilt vist: »Føroyar standa ikki ovarliga á nokrum lista yvir bumbumál hjá Sovjett«.

»Skuldi hetta hent, er bert neyðugt við nokrum bumbum ella rakettum (og bert yvir Mjorkadali)«.

Ovastirnir hjá leiguherrmonnum Natos í Føroyum hava sjálvir sagt tað við Dagblaðið. Tað er púra vist. Eg undir bert eitt sindur yvir, hvør munur man vera á at doyggja í fyrstu ella aðru skotriðu, ella hvør munur man vera

í at verða dripin av atomvápni ella vanligari góðari gamlari sprongiløding.

Herovastarnir koma lærusveinum teirra til hjálpar, ið royna at sissa føroying: Ongin grund er at skipa fyrri friðararbeiði, tí stöðin í Mjorkadali, marinustöðin í Havn og loran C á Eiði tæna (næstan) bara friðarligum og sivilum endamállum. Alt tos um Føroyar sum møguligt álpsmál, og stríðið fyrri at fáa hervaldið av klettunum er burtur-

við. Takk fyrri, at tit hava avsannað pástandirnar í føroysku blöðunum um ovurhonds stóra hernaðarliga týðningin, ið Føroyar hava fyrri Nato.

Tá sprellum Natos úr Mjorkadali og av marinustöðini eru lidnir at leggja sprellumanninum á Dagblaðnum hesi orðini í munnin, vakna teir við, og hóma andsøgnina: Um Føroyar ongan her naðarlígan leiklut hava, hvi eru so sær heil- og hálvheraðarligu installatiónirnar her? Teir skunda sær tí at leggja aftrat, at sjálvandi kunnu tær vera hentar,

Føroya Bjór

Tórshavn tlf. 13434
Leirvik tlf. 43038
Klaksvík tlf. 55454
Tvøroyri tlf. 71025

SÍÐAN 1888

per 100 g

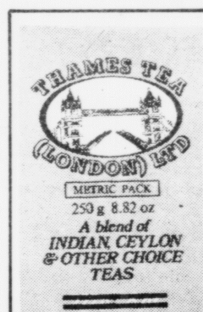
Bíkmubóðin
»FLORA«

Hoydalsvegur 8
Tórshavn
Telefon 16044

sendir um alt landið:
bukettir · plantir
kransar og
brúðarbukettir

Glyvur: Jákup Jacobsen nr. 47065
Sandavág: Finn Joensen nr. 32465
Sandur: Magnus Johannesen nr. 61015
Vág: Eyðfinn Mørk nr. 73278

nú 125 og 250 gr.
Thames gevur mest fyrri peningin